

PROBLEMI ORGANIZACIJE I RADA STRUČNIH KOMISIJA ZA KATEGORIZACIJU

Potkraj 1966. godine Republički sekretarijat za zdravstvo i socijalnu politiku SRBiH organizovao je savjetovanje o organizaciji i radu stručnih komisija za kategorizaciju. Cilj je tog savjetovanja bio da se razmotre određena pitanja iz organizacije i rada prvostepenih stručnih komisija za vršenje kategorizacije, kako bi se unapredio daljnji rad na kategorizaciji i zaštititi djece i omladine ometene u fizičkom i psihičkom razvoju.

S obzirom da su za organizaciju i način rada na kategorizaciji na određen način zainteresovani, pored organa i službi socijalne zaštite, i drugi organi, službe i organizacije, na savjetovanju su učestvovali predstavnici opštinskih organa za socijalnu zaštitu kao osnivači komisija, prvostepenih stručnih komisija, drugostepene komisije za kategorizaciju, centara za socijalni rad, specijalnih socijalnih ustanova, specijalnih zavoda za djecu (slijepu, gluhi i mentalno nedovoljno razvijenu), specijalnih škola i specijalnih odjeljenja, Republičkog sekretarijata za obrazovanje i kulturu SRBiH, Republičkog zavoda za unapređivanje školstva, Republičkog zavoda za socijalno osiguranje BiH — invalidske komisije, Republičkog odbora saveza gluvih BiH, Društva za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim licima BiH, Društva defektologa BiH, Društva psihologa BiH, Društva ljekara BiH, Društva socijalnih radnika BiH, Više škole za socijalne radnike, Saveznog sekretarijata za zdravstvo i socijalnu politiku i drugih.

Od stupanja na snagu Pravilnika o kategorizaciji djece i omladine ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, odnosno djece i omladine s oštećenim vidom, sluhom, poremećajima u govoru i glasu, tjelesno invalidne, psihički nerazvijene i s kombinovanim smetnjama i nedostacima, prošlo je više od pet godina. Za to su vrijeme na kategorizaciji postignuti zapaženi rezultati.

Potkraj 1965. godine prijavljeno je za kategorizaciju 9264 djece i omladine. Od toga broja kategorisano je 8250. Osnovnim i dopunskim školovanjem i rehabilitacijom obuhvaćeno je 3425 djece, dok su 3733 djeteta ostala u porodicama, ili koju bi trebalo smjestiti u posebne ustanove. Na rehabilitaciju čekaju 1092 djeteta o čemu se vodi računa i traže rješenja u okviru Republike.

Pored tih podataka koji pokazuju rezultate dosadašnjeg rada na kategorizaciji djece i omladine ometene u psihofizičkom razvoju, istovremeno su se ispoljila i određena pitanja i problemi u vezi sa sprovođenjem kategorizacije.

Ta se pitanja i problemi odnose na još uvijek nedovoljno shvatanje značaja kategorizacije djece i omladine ometene u fizičkom i psihičkom razvoju nekih opštinskih skupština, a zatim na organizaciju, sastav kadrova, način rada i finansiranje prvostepenih stručnih komisija koje vrše kategorizaciju, zbog če-

ga se nameće potreba da se rad prvostepenih komisija posebno prouči i razmotri, kako bi se potpunije zaštitila djeca i omladina ometena u razvoju.

Sagledavanje i proučavanje organizacije rada stručnih komisija za davanje mišljenja o kategorizaciji djece i omladine povjerio je Republički sekretarijat za zdravstvo i socijalnu politiku BiH Zavodu za unapređenje socijalnog rada BiH koji je na osnovu prikupljenih podataka izradio elaborat. Podaci su prikupljeni od organa za socijalnu zaštitu u skupštinama opština (70 opština), komisija za vršenje kategorizacije djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju (prvostepene stručne komisije za vršenje kategorizacije u Banja Luci, Brčkom, Bijeljini, Doboju, Derventi, Goraždu, Ilidži, Jajcu, Mostaru, Prijedoru, Sarajevu Centar, Novom Sarajevu, Vogošći i Zenici), osnovnih škola — specijalnih odjeljenja (Osnovna škola »Razija Omanović«, »Slaviša Vajner Čiča«, »Slobodan Vuković« i »Pavle Goranin« u Sarajevu, Osnovna škola »Branko Radičević« Ilidža, Osnovna škola »Vladimir Nazor«, »1 Maj« i »Sestre Ditrih« u Zenici, Osnovna škola »Braća Ribar« u Tuzli i Osnovna škola »Mladen Stojanović« u Ljubiji), specijalnih socijalnih ustanova (Dječji dom u Višegradu, Dječji dom u Prijedoru — Ćirkin Polje, i Dom za mušku mladež u Dusini — Fojnica), raspoloživih podataka o kategorizaciji djece i omladine Republičkog zavoda za unapređivanje školstva i Republičkog zavoda za socijalno osiguranje u Sarajevu, te ličnog uvida u rad komisija za kategorizaciju (Opština Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Ilidža) i specijalnih zavoda za djecu (Zavod za slijepu djecu Neđarići, Zavod za gluhu djecu Sarajevo i Dječji zavod u Sarajevu) od strane posebno formirane stručne grupe u sastavu ljekar-psihijatar, psiholog, defektolog i socijalni radnik.

Polazeći od toga da su rezultati rada na kategorizaciji djece i omladine uslovljeni i organizacijom i radom stručnih komisija, u elaboratu su iznijeta i obrađena pitanja koja su vezana za neposredno djelovanje tih komisija:

1. Organizacija prvostepenih stručnih komisija;
2. Kadrovi u komisijama;
3. Način rada komisija;
 - a) Uloga i rad ljekara-psihijatra,
 - b) Uloga i rad psihologa,
 - c) Uloga i rad defektologa,
 - d) Uloga i rad socijalnog radnika,
4. Finansiranje rada komisija;
5. Drugostepena stručna komisija za davanje nalaza i mišljenja o kategorizaciji djece i omladine ometene u razvoju;
6. Konstatacija i prijedlozi.

Pretpostavlja se da će na taj način obrađena organizacija i rad stručnih komisija pružiti mogućnost da se dobije cjelovitiji uvid u njihovu djelatnost i preduzmu potrebne mjere za unapređenje njihova daljnjeg rada na kategorizaciji djece i omladine ometene u razvoju.

Savjetovanje je pokazalo niz problema u otkrivanju raznih slučajeva koje treba kategorisati i obezbijediti školovanje i smještaj u razne institucije i porodicu.

Posebno je ukazano na potrebu da se školuju kadrovi svih profila potrebnih za rad s osobama koje podliježu kategorizaciji.

U tom pravcu trebaće razvijati daleko veći interes za ta pitanja opštinskih skupština i društveno-političkih organizacija koje se bave problematikom vaspitanja i obrazovanja djece i omladine zaostale u psihičkom i fizičkom razvitku.

Nevenka Novaković